אוהב ישראל — משלי

יראת ה' ראשית דעת. במדרש ש"ט. לא הסכימה דעתו לדעת אביו שאמר ראשית חכמה יראת ה'. והוא תמוה. וכדי לבאר זאת לך. נקדים לך קושית הזוה"ק ע"פ. ובראשי חדשיכם תקריבו עולה לה'. וכי כמה ראשין אית לה לסיהרא ואמאי כתיב ובראשי לשון רבים. והנה ידוע דברי המדרש תנחומא. בראשית ברא אלהים א"ר יצחק לא היה צריך להתחיל התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה ומ"ט פתח בבראשית. אלא משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים. וכדי להבינך קושיית ר"י הנ"ל ותירוצו הוא כך. דר"י מקשה. הלא עד החודש הזה לכם. הוא הכל מעולם התוהו היינו כל הדורות אשר חלפו ועברו אשר השחיתו והתעיבו כמו חטא אדה"ר ודור אנוש. ודור הפלגה. ודור והמבול. כל המעשיות הנכתב בתורה ומה צורך לנו בזה מה דהוה הוה. והעיקר הוא עולם התיקון כשבאו זרע ישראל למקום הנבחר מעמד הר סיני וקיבלו אז התורה מפי הגבורה. והשיגו רוח נבואה שהיו דור דיעה. וקיבלו התורה והמצות שאז באו לכלל תיקונם. ומשם היה להתחיל התורה ולא מעולם התוהו והחרוב. אך שורש הדבר דהתורה מורה לנו במה שכתבה כל סדר הדורות וכל מעב"ר. דאם רוצה איזה אדם לתקן נפשו ונפש כל ישראל. מבחי' תחתונה עד ראשית הנקודה. שורש השרשים אשר משם נתפשטו כל ענפי נשמות ישראל. אזי כשיסתכל האדם במעשה בראשית דבר יום ביומו סדר השתלשלות הבריאה עד שיגיע למאמר ויהי אור זהו מרמז על מעשיהם של צדיקים. כדאי' במדרש. ואח"כ כל מה שעברו מהקלקולים אשר השחיתו דור הפלגה ודור המבול ויו"ד דורות שהיו מאדם עד נח שהכעיסו את הבורא ית'. ויו"ד דורות מנח עד אברהם. וכשהאדם רואה כל מעשה אבות אשר נכתבו בהתורה עד שהתחיל העולם לבוא לכלל תיקון. מעט מעט עד שבאו לכלל הזדככות והגיעו למעמד הר סיני לתכלית השגה עד שהיו נק' דור דיעה. וכשהאדם מתבונן בזה. יוכל האדם ליקח מזה שכל ומוסר היאך לתקן את נפשו. וכשהאדם מתקן את נפשו. יוכל לתקן אח"כ נפש כל ישראל. ויכול האדם לדבק בהטוב. ולהכניע כל חלקי הרע. ועיקר התיקון הוא אם האדם הוא דבוק בבחי' מ"ה החדש. ובכל מעשיו רואה ויודע השפלות והקטנות שלו. דלא מיבעיא כשאדם הוא דבוק בבחי' מחשבה באיזה חכמת אלהות בזה הוא בקל להשיג מדת מ"ה. הקטנות מחמת שהוא דבוק בחכמת אלהות. הרחב' מני ים. ואז ממילא נעשה האדם קטן בעיניו. בפרט כשהוא דבוק בחכמ"ה. דהוא בחי' יו"ד שהיא קטנה מכל האותיות. דזה מורה על קטנות. אלא אף גם כשמתבונן האדם בהתבוננות יתירה להיטיב מעשיו דאז הוא דבוק בבחי' ה' עילאה. אז צריך ג"כ למלאות הנ"ל במחשבה העליונה ולהדביק הכל אל השורש. היינו הא' שהוא אלופו ש"ע. ואף שהאדם הוא בבחי' המדות והו"ק. שהוא אז בעולם הדיבור בחי' הוא"ו. והוא מטהר מעשיו ומדותיו. צריך ג"כ לחבר הכל אל הא' דהוא האחדות. וגם כשהוא דבוק בעולם המעשה. דהוא בחי' של ה' תתאה. צריך לחבר כל העשיות אל השורש דהוא הא'. ולחבר את האהל להיות הכל אחד. ועי"ז בא התיקון. כשהאדם מדבק א"ע במקור הטוב אז נעשה האדם כאבן השואבת המושך אצלו כל דבר. וכמ"כ כשהאדם מדבק א"ע לחיות האמיתי אל שורש הטוב ומייחד בכל עובדי מעשיות. אז הוא מושך לעצמו כל חלקי הטוב אשר המה צפונים ונעלמים בתוך הגלות בין הקליפות וחיצונים. דמאין יש להם להחיצונים להתפשט. ונחלת גוים מאין הוא חיותם וקיומם אין זה כ"א מחמת ומלכותו בכל משלה שגנוז ונעלם בתוכם ניצוץ טוב הק' המחיה אותם. וכשהאדם מדבק הטוב אל המקור והשורש. אז ג"כ כל חלקי הטוב נמשכין לשורשן. ואז ממילא יתפרדו כל פועלי און. ואז אפילו נחלת גוים ניתן לזרע ישראל. לא בתורת מתנה רק ממילא כיון שנלקח מהם החיות. אז יוחזר כל דבר לשורשו. כי כל זמן שלא בא הדבר לידי תיקונו אז שולטים בהטוב ידי זרים וגזול הוא בידם. וזהו תירוצו של ר"י. הא דלא התחילה התורה מהחודש הזה לכם דהוא העיקר היאך שבאו ישראל לכלל תיקון ולמה פתח בבראשית. היינו משום שרצה הש"י להראות לכל מי אשר יסתכל במעב"ר. ישכיל ויבין ויראה היאך צריך כל דבר לתקן על מקומו ולהדביקו בשורש האחדות ולאסוף כל הטוב אל השורש אל האחדות האמיתי. וזש"ה כח מעשיו הגיד לעמו. כשהאדם ממשיך כל הכח והשורש הטוב של כל המעשים והעובדות אל עמו שהוא המקור והשורש של הטוב. אל האחדות האמיתי. דהוא האל"ף פל"א עליון. עי"ז הם פועלים לתת להם נחלת גוים. שנמשך כל חיות הטוב הצפון בנחלת גוים ונאסף אל השורש. ואז ממילא יוחזר הנחלה להכנ"י. והנה בחי' תחתונה מן המדות נק' ב"ת בחי' נוק' ותשות כח. ע"י שהיא למטה ואז יש יכולת לשלוט בה ח"ו ידי זרים כוחות חיצוניות וצריך האדם לשמרה היטב ולחבר זאת הב"ת אל השורש להעלותה לראש ע"י הוא"ו. וזהו ע"י תיקון בראשית בר"א שי"ת דהוא הוא"ו שהוא לשון דביקות והתחברות. וכשהאדם מדבק הב"ת שהיא חכמה תתאה אל הוא"ו. ואז נעשה הצירוף של בראשית ב"ת ראש"י כמבואר בתזוה"ק שצריך האדם לחבר הב"ת. ולהיותה מדובק אל

השורש בכל הענינים. הן בחכמה תתאה הן בחכמה עילאה לדבק אל הוא"ו. ולהיות האחד הא' בשלימות. וזהו רומז צורת הא'. שהוא יו"ד מלמעלה. יו"ד מלמטה. וא"ו באמצע:

ועפ"ז יתבאר מדרש ש"ט הנ"ל ע"נ. דדהמע"ה אמר ראשית חכמה יראת ה'. לפי שהוא היה דור י"ד מן עולם התיקון ועדיין לא היתה הסיהרא במילואה. מחמת שהיו עדיין כמה אומות בעולם שלא רצו לקבל עליהם עמ"ש. וכל העובדות של דהמע"ה היה לשמור את הכנ"י ולהצילה מכל מקרים ופגעים לזה לא היה הדבר בשלימות. ביחוד האמיתי. לכך אמר ראשית חכמה שהוא מרמז אל הראשית של החכמה תתאה. דהחשוב מן החכמה תתאה הוא היראה. ולא עשה יחוד רק היו"ד תחתונה בהוא"ו. אבל בימי שהמע"ה דבימיו היה הסיהרא במילואה וטובה. והיה מולך בכיפה וכל האומות הביאו מנחה לה'. ומלך בעליונים ובתחתונים ועשה יחוד גמור בכל דבר הן בחכמה עליונה ותחתונה קשר הכל ביחוד גמור אל שורש השרשים אל האל"ף שהוא האחדות האמיתי. לז"א שלמה יראת ה' ראשית דעת. דדעת הוא הוא"ו המכריע בין התחתונים לעליונים. והוא חיבר הכל באחדות האמיתי בשני ראשים ביו"ד התחתונה אל קוצו של יו"ד העליונה והבן. וזהו ב"ת ראש"י. דהב"ת עולה ויושב בין שני הראשים העליונים. ונעשה א' ע"י הוא"ו וכנ"ל. וזהו ובראשי חדשיכם. כשהאדם מחדש את מעשיו הקודמים ומביא הכל לידי תיקון לחבר הב' יודי"ן אל הוא"ו. כנ"ל. וז"ש הכתוב בפ' בא. והיה היום הזה לכם לזכרון. ר"ל דאז בעת יצי"מ"צ היה תיקון גדול ויחוד עליון. דהס"ר נשמות שבישראל באו לידי הזדככות גמור והיה מאיר להם האור של קדושת פסח. והנה ליל ט"ו דהיא ליל שמורים עם יום ט"ו דהוא בחי' זכו"ר ושמו"ר. והארה של קדושת פסח הנעשה מאז בעת יצי"מ"צ זה מתעורר תמיד בכל דור ודור כשמגיע יום הנ"ל אז נתעורר האור ועת הגאולה ותיקון לכל זרע ישראל. וזש"ה והיה היום הזה לכם לזכרון. בחי' דכר להשפיע לכם תמיד שפע רצון. וחגותם אותו חג לה'. ר"ל שתחוגג במחוגה כמו המחוגה שהוא סובב הכל בעיגול כל העיגול על הנקודה ומרכז האמצעי כמ"כ האור של פסח הנעשה אז בימי פסח והיה התיקון לב"ת ראש"י שבא לכלל הראש זה האור והקדושה של פסח יקיף לכם מכל צד שיהיה אחדות גמור והכל דבוק בשמו ית' וזש"ה חקת עולם תחגוהו ר"ל אפילו הכוכבים והמזלות ועולם הגלגלים אשר נטבעו מאתו לחק עולם הכל יהיה מקיף אתכם ויהיה בידכם לסבב אותם לכל צד שתרצו כמו שסיבב מרע"ה בעת יצי"צ כן יהיה לדורותיכם שאל ימנע שום מזל מלעשות רצונכם ולהכניע כל חלקי הרע תחת הטוב ולהשפיע לכם ביומי דניסן ימי רצון שפע ברכה וקדושה ודביקות והתעוררות הגאולה ולקיים בנו כימי צאתך מאמ"ץ אראנו נפלאות. וכיה"ר אמן:

אם תבקשנה ככסף וגו' אז תבין יראת ה' ודעת קדושים תמצא. דהנה עינינו רואות דאוהב כסף לא ישבע כסף ותמיד אץ להעשיר ויש ללמד זכות על אנשים כאלו הגם דבאמת יש לו הון רב ועושר גדול עכ"ז כיון דלא זכה ואין מעשיו רצוים לפני המקום אז כל העשירות מתעלם ומתכסה ממנו ואז דומה לו כאלו אין לו כלום ונחשב בעיני עצמו כעני לכך הוא מייגע את עצמו להרויח עוד שסובר שאין לו במה לפרנס א"ע והסמוכין עליו. כי נגעו עיניו בעורון ואינו רואה את עשרו כספו וזהבו וכשתתבונן היטב בענין זה תראה בחוש שבסגנון זה ממש הוא מעלות ומדות הצדיקים שאנו רואים אף שעובדים את הש"י כל ימי חייהם ומסגלים תמיד בכל עת מצות ומע"ט הם צועקים מכאב לבם שעדיין לא עשו כלום ולא עבדו לשמו ית' ולכאורה הוא זר דאסור לומר דבר שאינו אמת ובפרט לפניו ית' ויודע איש בנפשו אם הוא צדיק גמור ואם קיים התורה והמצות אך דהוא על בחי' זו הנ"ל דכל העובדות ומע"ט שעושה הצדיק בעוה"ז אינם אלא בשעת עשייתו המצוה והעובדא הטובה אבל אח"כ תיכף ומיד יש להם הסתלקות ועלייה למעלה והם נגנזים וצפונים בעולמות עליונים לפי ערך מעשה ידם אשר הם מגיעים עד רום השמים העליונים וכ"ז עושה הש"י מחמת שהן בקדושיו לא יאמין ופן ואולי עוד יחטא הצדיק הזה ואז יפגום גם כן במעשיו הראשונים לכך הקב"ה ברוב רחמיו וחסדו הגדול מסלקם ומעלה אותם לרום המעלות לעולמות הרוחנים העליונים אשר שם אין מגיע שום פגם וקטרוג ושטן ולכך הצדיק אינו מרגיש בהם כיון שאינם נגד עיניו אף שנותנים לו הארה גדולה אל מקור ושורש נשמתו דכל המע"ט שעשה הגם שהם גנוזים למעלה עכ"ז הם מאירים לו כשמש להאיר נשמתו ושכלו מכ"מ כל מע"ט שלו נשכחים אז ממנו ודומה בעיניו כאלו לא עשה עדיין כלום איזה טוב לשמו ית' וצועק מכאב הלב באמת וזהו בחי' יראי ה' וזש"ה אם תבקשנה ככסף היינו כשתסתכל היטב בבחי' של העשירים אשר מבקשים תמיד כסף ומטמונים ותעשה כמ"כ בסגולת המצות והמע"ט כמו העשירים בשלהם כי מזה ההנהגה של העשירים תבין יראת ה' להתנהג בעשיית המצות ומע"ט וביראת ה' תמיד כל ימי חייך כמוהם באסיפת הון רב כי תדע מזה מדת הצדיקים הקדושים אשר הנהגתם הוא בבחי' דמיון העשירים שלא ישקטו ולא ינוחו כל ימיהם מלאסוף הון ועושר רב ומהם יראו וכן יעשו הצדיקים שלא יספיק להם מה שמסגלים תמיד מצות ומע"ט ומתאוים ומשתוקקים ונכספים לעשות עוד. וכן יזכנו הש"י לעשות מע"ט ומצות לאין שיעור וגבול וערך וכיה"ר אמן: